

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudcem JUDr. Petrem Hlušítkem, Ph.D. ve věci

žalobce: **B. J.**
státní příslušnost Republika Uzbekistán
zastoupen Mgr. Petrem Šupalem, LL.M., advokátem
se sídlem Koperníkova 1215/4, 703 00 Ostrava

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra ČR**
sídlem Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 8. 4. 2024, č. j. OAM-1646/BA-BA01-ZA21-2023 ve věci mezinárodní ochrany,

takto:

- I. Rozhodnutí Ministerstva vnitra ČR ze dne 8. 4. 2024, č. j. OAM-1646/BA-BA01-ZA21-2023 **se zrušuje** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Vymezení věci

1. Žalobce se domáhal žalobou doručenu soudu dne 7. 5. 2024 přezkoumání shora uvedeného rozhodnutí žalovaného, kterým bylo rozhodnuto tak, že se žalobci mezinárodní ochrana dle ustanovení § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“) neuděluje.
2. Žalobce má za to, že žalovaný nesprávně vyhodnotil nutnost vyčerpání prostředků ochrany žalobcem v zemi původu, nezjistil řádně stav věc a rozhodnutí náležitě neodůvodnil. Zdůraznil, že v Uzbekistánu mu hrozí závažná újma. Důrazně se přitom ohradil proti závěru žalovaného, který tvrdí, že policie v Uzbekistánu vykonává svou činnost řádně a poskytuje tamním občanům dostatečnou ochranu. Žalobce poukázal na informaci Human Rights Watch o fungování uzbecké policie a dále pak na usnesení Evropského parlamentu ze dne 4. 10. 2023. Z české judikatury poukázal na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. 11. 2021, týkající se nepřipustnosti extradice do Uzbekistánu. Žalobce se neobrátil na policii, protože si je vědom, jako ostatní obyvatelé Uzbekistánu, že tato slouží jiným cílům, nikoliv k ochraně práv jednotlivců. Věřitel je vlivnou osobou napojenou na policii a státní orgány, kdy v Uzbekistánu je běžná korupce a neexistují záruky pro dodržování zákonných postupů. Dále se žalobce ohradil proti závěrům žalovaného o neexistenci skutečností vedoucích k závěru o pronásledování žalobce.
3. Žalovaný navrhl žalobu zamítnout a uvedl, že popírá oprávněnost žalobních námitek. Zdůraznil, že žalobce pobýval na území ČR nelegálně, byl policií zajištěn a bylo mu uloženo správní vyhoštění. Během vyhoštění při výslechu na policii žalobce sdělil, že mu ve vlasti nic nehrozí a nečiní problém mu se vrátit. Zdůraznil tak účelovost žádosti.

Posouzení věci krajským soudem

4. Krajský soud přezkoumal v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2 s. ř. s.) napadené rozhodnutí, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalovaného (§ 75 odst. 1 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná. Ve věci rozhodl soud bez jednání v souladu s § 51 s. ř. s.
5. Krajský soud úvodem podotýká, že usnesením zdejšího soudu ze dne 20. 5. 2024 byl žalobci ustanoven k ochraně jeho zájmů zástupce z řad advokátů, a to Mgr. Ladislav Bárta, sídlem Purkyňova 787/6, 702 00 Ostrava. Ke dni 1. 11. 2024 byl Mgr. Ladislav Bárta vyškrtnut z České advokátní komory a jeho nástupcem se stal advokát Mgr. Petr Šupal, LL. M.
6. Krajský soud ve stručnosti zrekapituluje průběh řízení o udělení mezinárodní ochrany: žalobce požádal o udělení mezinárodní ochrany dne 1. 12. 2023, učinil tak poté, co byl rozhodnutím Policie ČR ze dne 25. 11. 2023 zajištěn za účelem správního vyhoštění. Při poskytnutí údajů ke své žádosti uvedl, že se nemůže vrátit do Uzbekistánu, mohou jej tam zabít, otec je v nemocnici. Z důvodu požáru výrobní haly v roce 2016 si půjčil od souseda 4 000 000 000 uzbeckých sum s úroky. Nemohl to splácet, jel tedy do Evropy pracovat. Když se chtěl původně vrátit do Uzbekistánu, řekl mu otec, ať nejedí, že věřitel chodí k nim do domu a vyhrožuje žalobci zabitím.
7. Uvedené skutečnosti zopakoval také v rámci pohovoru ke své žádosti a dále doplnil, že policie by nic nezmohla, měl papír, že podepsal dluh, policie by žalobce stejně nemohla ochránit. V Uzbekistánu se vše řeší penězi, neměl se na koho obrátit.

8. Ve správním spise jsou založeny informace o zemi původu, konkrétně se jedná o Informaci OAMP: Bezpečnostní a politická situace v Uzbekistánu ze dne 3. 3. 2023 a dále Informace MZV ČR ze dne 4. 3. 2024 – Uzbekistán – činnost policie ve vztahu k ochraně práv občanů.
9. Z těchto zpráv vyplývá především, že politický systém v Uzbekistánu je autoritářský, politickému životu dominuje prezident, který ve svých rukou soustřeďuje výkonnou moc a udržuje kontrolu nad legislativní a soudní mocí. Uzbecká policie sice je průměrně fungující ochranný prostředek hájení práv občanů, nicméně významnou roli ovlivňující výsledek obvykle hraje skutečnost, že země funguje na principech „spřízněnosti“ a „známosti“, které jdou napříč celou společností a mohou tak jednotlivé kauzy buď dovést do zdárného konce, nebo je „zamést pod koberec“. Nelze opomenout, že pro Uzbekistán jako autoritářský režim, je policie jednou z významných složek udržení moci. Ochrana práv občanů tak pro policii obecně není tou nejdůležitější hodnotou, které bude podřízeno vše ostatní. Ačkoli se o tom nemluví, lze vzhledem k situaci v zemi předpokládat, že např. v případě trestných činů spáchaných vůči skupině lidí, který je režimu trnem v oku, policie vůbec nezasáhne, nebude činná či bude věc zdržovat. V Uzbekistánu existuje úřad ombudsmana, nicméně je třeba vzít v úvahu, že v autoritářském režimu jsou efektivita i reálný dosah činnosti takovéto instituce omezené.
10. Objevila se řada zpráv o nerespektování ustanovení v ústavě a právním systému o ochraně proti mučení a jinému krutému a nelidskému zacházení bezpečnostními složkami.
11. Ze správního spisu vyplývá, že žalovaný rozhodl dne 8. 4. 2024 napadeným rozhodnutím. Podstatným shledal mj., že žalobce nevyčerpal všechny možnosti, které mu jeho vlast před vyhrožováním soukromých osob nabízí. Podle žalovaného dle informací MZV ČR představuje obecně uzbecká policie funkční prostředek hájení práv občanů. Žalovaný nenalezl důvody pro udělení mezinárodní ochrany v žádné z jejich forem, přičemž ve vztahu k doplňkové ochraně nenalezl žádné skutečnosti, na základě kterých by mohla žalobci hrozit vážná újma ve smyslu § 14a odst. 2 zákona o azylu. Žalovaný dále zdůraznil účelovost žádosti žalobce.
12. Uvedené závěry nemohou optikou žalobních námitek obstát.
13. Podle § 2 odst. 6 věta druhá zákona o azylu původcem pronásledování nebo vážné újmy se rozumí i soukromá osoba, pokud lze prokázat, že stát, strana nebo organizace, včetně mezinárodní organizace, kontrolující stát nebo podstatnou část jeho území nejsou schopny nebo ochotny odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před pronásledováním nebo vážnou újmu.
14. Žalovaný se ve vztahu k možným závěrům ohledně soukromé osoby jako původci pronásledování vyjádřil na str. 5 napadeného rozhodnutí tak, že dle informací MZV ČR představuje obecně uzbecká policie funkční prostředek hájení práv občanů, přičemž žalobce takové ochrany nevyužil. Podle žalovaného žalobce nepředložil informace či podklady, na základě kterých by správní orgán mohl dojít k závěru, že v tomto konkrétním případě by uzbecká policie nebyla ochotna přijmout opatření pro ochranu žalobce. Je přitom zcela zjevné, že žalovaný ignoroval či dokonce zcela zjevně úmyslně „vymlčel“ skutečnosti přímo vyplývající z podkladů, které sám shromáždil.
15. Jak soud uvedl výše, z žalovaným shromážděných podkladů vyplývá, že *politický systém v Uzbekistánu je autoritářský, politickému životu dominuje prezident, který ve svých rukou soustřeďuje výkonnou moc a udržuje kontrolu nad legislativní a soudní mocí. Uzbecká policie sice*

je průměrně fungující ochranný prostředek hájení práv občanů, nicméně významnou roli ovlivňující výsledek obvykle hraje skutečnost, že země funguje na principech „spřízněnosti“ a „známosti“, které jdou napříč celou společností a mohou tak jednotlivé kauzy buď dovést do zdárného konce, nebo je „zamést pod koberec“. Nelze opomenout, že pro Uzbekistán jako autoritářský režim, je policie jednou z významných složek udržení moci. Ochrana práv občanů tak pro policii obecně není tou nejdůležitější hodnotou, které bude podrženo vše ostatní. Ačkoli se o tom nemluví, lze vzhledem k situaci v zemi předpokládat, že např. v případě trestných činů spáchaných vůči skupině lidí, který je režimu trnem v oku, policie vůbec nezasáhne, nebude činná či bude věc zdržovat. V Uzbekistánu existuje úřad ombudsmana, nicméně je třeba vzít v úvahu, že v autoritářském režimu jsou efektivita i reálný dosah činnosti takovéto instituce omezené.

16. Z uvedených podkladů skutečně nelze učinit závěr, který prezentoval žalovaný; ten zdůraznil, že žalobce nedodal žádné informace a podklady, na základě kterých by správní orgán mohl dojít k závěru, že v tomto konkrétním případě by uzbecká policie nebyla ochotna přijmout opatření pro ochranu žalobce. To však ani nebylo třeba, neboť z podkladů shromážděných žalovaným vyplývá, že Uzbekistán je nedemokratická země s hlubokým autoritářským režimem, kdy prezident země má přímý vliv na fungování výkonné i soudní moci, kde významnou roli ovlivňující výsledek činnosti policie obvykle hraje skutečnost, že země funguje na principech „spřízněnosti“ a „známosti“, které jdou napříč celou společností a mohou tak jednotlivé kauzy buď dovést do zdárného konce, nebo je „zamést pod koberec“. Nelze opomenout, že pro Uzbekistán jako autoritářský režim, je policie jednou z významných složek udržení moci. Ochrana práv občanů tak pro policii obecně není tou nejdůležitější hodnotou, které bude podrženo vše ostatní. Z uvedeného podle krajského soudu skutečně nelze usuzovat, že v takovémto systému vládní moci se lze účinně domáhat jakékoli ochrany před násilím či vyhrožováním ze strany soukromých osob.
17. Krajský soud musí zdůraznit, že žalovaný, ač vyjádřil úvahy o účelovosti žádosti žalobce a poukázal na nesrovnalosti mezi výpovědi žalobce před policií a v řízení o udělení mezinárodní ochrany, nepochybně a priori žalobcův azylový příběh. Bylo tudíž nutné, aby se žalovaný na podkladě jím zjištěných skutečností, které nemohou být pouze útržky vytrženými z kontextu informací, náležitě posoudil, zda v Uzbekistánu měl žalobce skutečně k dispozici účinné prostředky ochrany před pronásledováním či vážnou újmu; kdyby tak učinil, musel by nutně dospět k závěru, že takovéto prostředky žalobce k dispozici mít nemohl.
18. Uvedené závěry platí i ve vztahu k úvahám žalovaného o neexistenci hrozby vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 zákona o azylu, a to zejména újmy spočívající v hrozbě mučení nebo nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání, neboť z podkladů shromážděných žalovaným vyplývá, že se objevila řada zpráv o nerespektování ustanovení v ústavě a právním systému o ochraně proti mučení a jinému krutému a nelidskému zacházení bezpečnostními složkami. Byť uvedené skutečnosti jsou obecného charakteru, neznamená to, že by žalovaný mohl uvedené ignorovat; naopak měl se zabývat touto otázkou podrobněji a shromáždit další odklady, na základě kterých by teprve mohl k této otázce učinit relevantní závěry.

Závěr a náklady řízení

19. Na podkladě výše uvedených skutečností krajský soud napadené rozhodnutí zrušil podle § 78 odst. 1, 4 s. ř. s. a věc vrátil věci žalovanému k dalšímu řízení. V dalším řízení je žalovaný podle § 78 odst. 5 s. ř. s. vázán právním názorem krajského soudu. Bude na žalovaném, aby se opětovně zabýval žalobcovou žádostí a vyhodnotil možnosti účinného prostředku

ochrany žalobce v zemi původu, jakož i hrozbu vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 zákona o azylu.

20. O náhradě nákladů řízení mezi žalobcem a žalovaným bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 s. ř. s., když žalobce byl sice v řízení procesně úspěšný, ale z obsahu spisu vyplývá, že mu žádné náklady s tímto řízením nevznikly. O odměně ustanoveného advokáta bude rozhodnuto po právní moci tohoto rozsudku.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **lze** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od doručení tohoto rozhodnutí k Nejvyššímu správnímu soudu.

Ostrava 30. dubna 2025

JUDr. Petr Hlušík, Ph. D.
samosoudce